

EINA SYKĮ SAVAITĖJE

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Atskiras numeris 30 ct. visiems. *Škelbimai:* petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. *Adresas:* Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

27 (423) nr.

Kaunas, 1927 m. liepos mėn. 6—12 d.

IX metai.

Sveiki, broliai amerikiečiai!

Birželio 26 dieną į Klaipėdą atplaukė gausinga ekskursija Amerikos lietuvių. Šią vasarą jų atvažiuos gana daug. Bet daugiausia Amerikos lietuvių Vyčių (organizuota ir daugiausia Amerikoje gimusi jaunomenė). Ta rėta proga ir mes, kariai, norėtumėm juos pasveikinti ir nors keliais žodžiais prabilti į juos.

Kaip žinome, Amerikoje gyvena net milijonas mūsų brolių tautiečių. Jų daugiausia gyvenama Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Paprastai jie turi savo kolonijas; kiek gausingesnės pastarosios turi net savo atskiras parapijas, turi parapijinių pradžios mokyklų, keletą net aukštųjų mokyklų, vienuolynų ir k. Lėidžiama gana daug lietuviškų laikraščių, yra daugybė įvairiausių organizacijų, draugijų, klubų ir t. t. Yra nemaža lietuvių advokatų, gydytojų, inžinierių, bankininkų, fabriku bei dirbtuvių savininkų ir k. Daugiausia lietuvių dirba fabrikuose arba žemės ūkyje. Yra net ir labai turtingų mūsų tautiečių.

Bet ir šiaip visi jie gerai ir gražiai gyvena. Žymi dauguma turi nuosavų automobilių ir namų.

Mums svarbu tas, kad jie, nors ir neblogai sukūrė savo asmens gyvenimą, bet nepamiršta savo Tėvynės Lietuvos, gyviausių Jos reikalų, siekimų, *niekadoms nenustoją lietuvių jausmą.*

Amerikos lietuviai labai gyvai ir patriotiškai atjausdavo Lietuvos reikalus. Įžymesni jų veikėjai nenu-

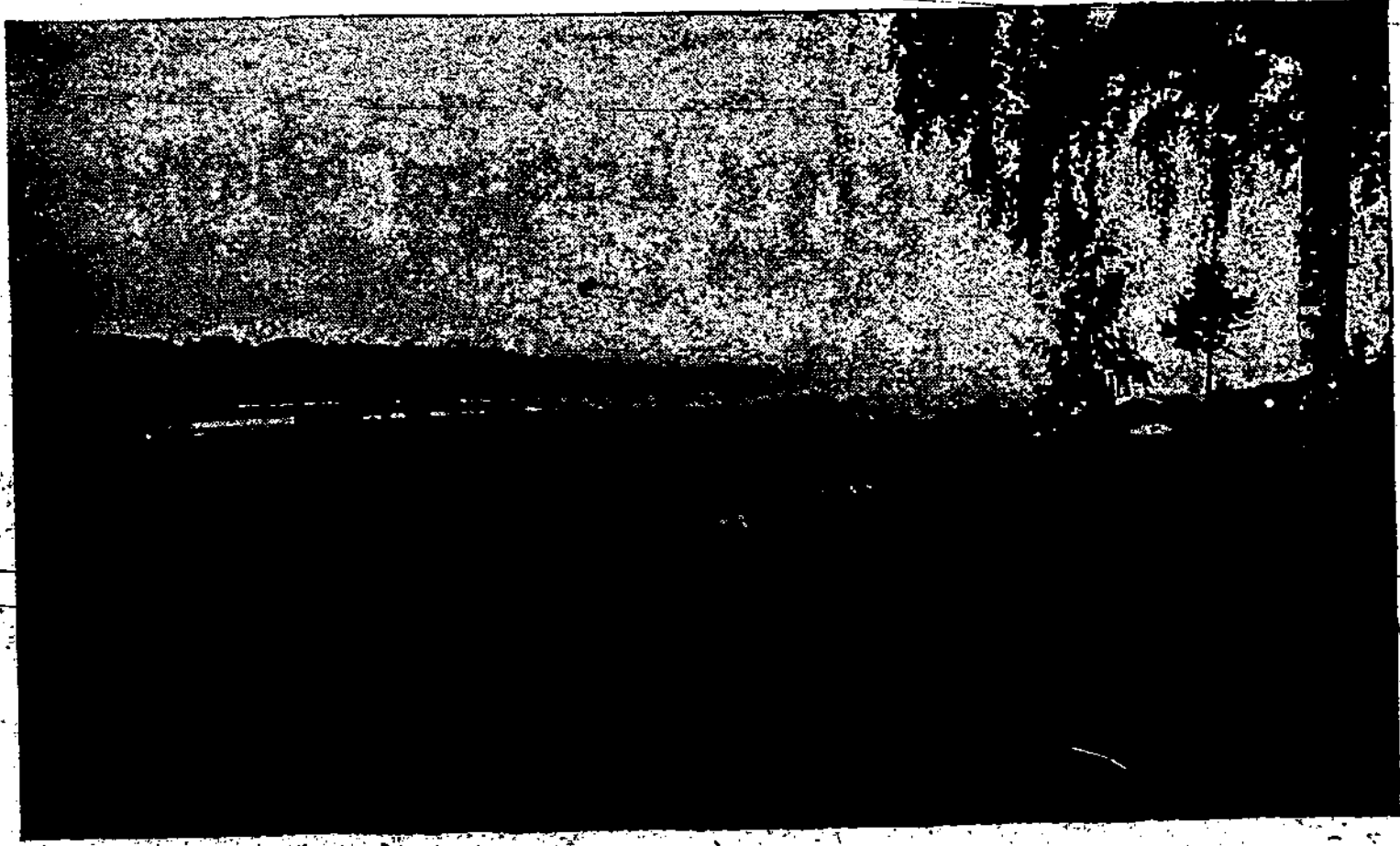
ilstamai kovojo dėl Lietuvos Nepriklausomybės idėjos dar didžiojo karo metu. Siuntinėjo savo delegacijas pas didžiųjų valstybių vyriausybes, tarpininkavo, kad greičiau būtų pripažinta Lietuvių tautai savarankiško ap-

sisprendimo teisė. Į vokiečių pagrobta Lietuvą ir karo tremtiniams Rusijoje siūsdavo piniginių pašalpų, dovanų iš maisto dalykų, rūbų ir t. t.

Mūsų tautos vadams jau pradėjus kurti laisvos nepriklausomos Lietuvos valstybę ir kartu tos valstybės sergėtoją — apgynėją — kariuomenę, mūsų broliai užjūryje su ypatingu džiaugsmu pritarė tam didžiajam, šventajam ir senai visų Lietuvos sūnų bendrai svajotajam darbui. Visi džiaugėsi, kad pagaliau sulaukė

tos laimingos valandos, kad tiek šimtmečių niekinamoji ir žiauriai persekiojamoji Lietuva, išėjusi ilgos ir baisios Golgotos kelius, pagaliau taip sunkiai iškovojo sau laisvę, tą brangiąją Nepriklausomybę. Amerikos lietuviai niekam neslėpė to didelio savo džiaugsmo: jausmingais atsišaukimais, plakatais, viešomis demonstracijomis — eisenomis su tautiškais vėliavomis ir tautiškais rūbais rodė visiems svetimtaučiams visos Lietuvių tautos vieningą didį džiaugsmą dėl Nepriklausomybės.

Nemažas būrys jaunųjų vyrų susiorganizavę atvyko į laisvąją Lietuvą ir stoji savanoriais į tautiškąją mūsų kariuomenę! Buvo susirašę ir daugiau tokių savanorių šimtais, bet dėl svarbių techniškių priežasčių ir dėl to darbo organizacijos stokos negalėjo atvykti į Tėvynę,

Kur ramiai plaukia mūsų upės, medžiai ošia savo liūdnąją giesmę, gražuose Tėvynės laukuose ilsisi ne vienas mūsų karžygių, laukdamas, kada jų apleistus apžėlusius ir jau beveik su žeme susilyginusius kapus pagerbs ir papuos mūsų visuomenė.

Keliolika amerikiečių lietuvių dalyvavo Klaipėdos sukilime.

Mums be galo malonu ir svarbu pabrėžti tas gražus patriotiškas reiškinys, kad ir Amerikos lietuviai aktingai dalyvavo Nepriklausomybės kare bei Klaipėdos vadavime ir tuo būdu, pasiryžę ir savo gyvybes aukoti bei kraują lieti šventam tautos reikalui, su ginklu rankose padėjo išpirkti tautos laisvę.

Bet daugiausia aukų iš dosniųjų Amerikos-lietuvių rankų ėmė plaukti mūsų Tėvynėn jau sukūrus Lietuvos valstybę. Jie gausingomis savo pinigėmis pašalpo mums suteikė didelę ir labai reikšmingą pagalbą ir Lietuvos vyriausybei, ir mūsų kariuomenei, ir daugeliui didžiojo karo sunaikintų bažnyčių, ir prieglaudoms, ir ligoninėms, ir beveik visoms kuo įvairiausioms lietuvių organizacijoms, draugijoms laisvoje ir lenkų okupuotoje Lietuvoje ir k.

1921 metais Amerikos lietuviai nupirko ir padovanojo Lietuvos kariuomenei 2 lėktuvus.

Visų tų užjūrio lietuvių nuopelnų Lietuvos valstybei, jų pagalbos ir visų panašių kilnių jų darbų čia trumpai nesuminėsi. Visam tam surašyti reikėtų atskira didoka knyga išleisti.

Be to, amerikiečiai lietuviai, aukštai įvertindami mūsų kariuomenės žygius laimėtose kautynėse ir jos įvykdytus sunkius kilnius uždavinius, atplaukę į Lietuvą atsivežė auksinį kardą kariuomenės vadui. Taip pat neužilgo įteiks sidabrinį kardą mūsų kavalerijos inspektoriui, generalio štabo pulk. leit. Plechavičiui, praėjusių metų gruodžio 17 dienos įvykiams atminti.

Be to, dar ypač pastaraisiais laikais Amerikos lietuvių sportininkai su Juozu Lukausku — Šarkiū priesakyje ne tik tai tam Amerikos krašte, bet visam pasaulyje garsino Lietuvos ir Jos sūnų vardą ir laimi vis daugiau simpatijų bei draugiško palankumo Lietuvai.

Tadgi, aiškiausiai matome, jog Amerikos lietuviai yra kupini tautiškų jausmų, yra patriotiški, energingi, darbštūs ir nuoširdūs Lietuvos rėmėjai.

Mes, Lietuvos kariai, per savo „Kari“ nuoširdžiai sveikiname atvykusius Amerikos lietuvių tautos atstovus, ypač Amerikoje gimusį Lietuvių jaunimą! Jūs, tur būt, visada jausdavote, bet šia proga mes dar norime priminti, jog jūs visi esate ypatingai brangūs mūsų Tėvynės gynėjams. Tautiškoji mūsų kariuomenė yra visos mūsų tautos laisvės bei garbės gynėja. Nors geras trečdalis Lietuvių tautos sūnų yra išsiblaškęs svietimuose ir tolimuose kraštuose, tačiau jie visi sudaro nemarų galingą vienos tautos kūną ir gyvena bendrais reikalais, jaučia bendrą džiaugsmą ar bendrą skausmą.

Jūs, atsilankę gražioje savo Tėvynėje, gėrėkitės bendro mūsų tautos sūnų darbo ir kūrybos nuopelnais ir ypač ginkluotomis Lietuvos jėgomis, kurios gina tautos laimėjimus, budriai saugodamos tą brangiausią turtą — laisvę. Sustiprinkite dar labiau savo lietuviškos dvasią, kuri kaip stebuklingoji jėga teiktų ateityje jums dar didesnės energijos ir patvaros bendrame ištikimųjų Lietuvos sūnų darbe. Palyginę savo gyvenamąjį aukštos kultūros kraštą su savo tėvų kraštu, labai sunaikintu didžiojo karo ir mūsų priešų, aiškiai pamatysite, jog bendrai visi turime dar daug, daug dirbti mūsų mylimai Tėvynei. Turime dar pasiaukoti ir nuolat dirbti, kol sukursime ideališką, turtingą ir galingą Lietuvą, kurioje visiems bus miela ir gera gyventi. Gi jūsų parama bus ypatingai reikšminga. Tatai jūs patys suprasite. Mes tuo nė kiek neabejojame.

Jūs daug gera Lietuvai padarėte ir, be abejo, dar daug gera jai padarysite.

Tegyvuojate ir testiprėja glaudesnė Lietuvoje ir sveitur gyvenančių Lietuvių vienybė!

P. Jurgelevičius.

Savanorių lengvatų įstatymo belaukiant.

Kas tie buvo pirmieji mūsų kariuomenės savanoriai, manau, kiekvienam yra gerai žinoma. Dar ir šiandien mūsų kariuomenės eilėse daug rasime iki šiol užsilikusių savanorių karininkų, likvinių puskarininkių ir laisvai samdomų tarpe. Kadangi ne vienas „Kario“ skaitytojas yra buvęs savanoriu ir jį savanorių reikalai domina, tai ir manau čia trumpai parašyti apie ruošiamas savanoriams teises, kurių jie užsitarnavo, nors stodamas vaduoti tėvynę to visiškai galvoj neturėjo ir neieškojo.

Kaip žinome, iki šiol savanorių reikalai buvo visiškai pamiršti, kai kur net teko slėptis, kad savanoriu buvai. Dabar jau yra susiorganizavusi Savanorių Sąjunga su skyriais kiekvienoje apskrityje; jie pradeda rūpintis savanorių reikalais. Mūsų vyriausybė, kiek tik leidžia jai aplinkybės ir lėšos, stengiasi savanoriams padėti ir tinkamai atsižvelgti į jų reikalus. Kas seką mūsų spaudą, tas tą galėjo pastebėti.

Cia noriu kalbėti tik apie jau ruošiamą savanorių lengvatų įstatymą. Šio įstatymo projektas jau yra paruoštas Lietuvos Kariuomenės Savanorių Sąjungos Centro Valdybos ir pasiųstas sąjungos skyriams jį perskaityti ir padaryti savo pastabas. Kai skyriai grąžins, projektas bus sutvarkytas ir persiųstas Ministerių Kabinetai svarstyti ir patvirtinti.

Minimo įstatymo projektas turi 10 paragrafų. Pirmojo paragrafo neminėsiu, nes ten kalbama, ką reikėtų laikyti savanoriais. Tas jau buvo rašyta š. m. „Kario“ 14 nr. „Lietuvos gyvenime“. Sąjungos projektas visur sutinka su vyriausybės priimtu, kuris sakydamas „Kario“ nr. buvo minėtas. Tik tiek tenka pridėti, kad sąjungos projekte minima, jog savanoriais laikomi tik tie, kurie

savo noru stoji kariuomenėn iki 1921 m. sausio mėn. 1 d.

Toliau projektas mini, kad visi savanoriai gauna nuosavybėn nustatytą žemės kiekį pirmoj eilėj, be išperkamuju mokesčių ir ūkiui įsikurti pašalpą Savanoriai, stodami į valstybines įstaigas, turi pirmenybę prieš kitus kandidatus. Savanoriai iš valstybės tarnybos be teismo sprendimo negali būti paleidžiami. Mažinimas etatų savanorių neliečia. Savanoriai ir jų vaikai visose Lietuvos mokyklose mokosi dovanai ir turi pirmenybę stipendijoms gauti. Savanoriai ir neturtingų savanorių šeimos susirgus gydomi ir užlaikomi visose valstybinėse ir savivaldybių ligoninėse dovanai. Savanoriai, su savanorio ženklu, eina be eilės geležinkelių stotyse priekasų, pašto įstaigose, Lietuvos Banke, Valstybės Teatre ir panašiose įstaigose. Savanoriai, tarpininkaujant Savanorių Sąjungai, gauna Krašto Apsaugos Ministerijos nuožiūra nemokamą leidimą ginklui laikyti. Savanorių, tarnaujančių valstybinėse įstaigose, laikas, tarnautas kariuomenėje, įskaitomas į tarnybos laiką. Savanoriai savo teisių nustoja: teismo bausti už priešvalstybinį veikimą ir teismo bausti susiaurinant jų teises. Tai tiek iš šio projekto. Šiandien jis dar projektas, bet žinant mūsų vyriausybės nusistatymą, reikia tikėtis, kad tas įstatymo projektas neužilgo bus priimtas ir savanoriai už savo darbus tėvynę ginant gaus didesnių teisių, kurių iki šiol neturėjo. Gal šis projektas ir pasikeis, gal dar kas nors jį papildys arba p., bet bendrai pasiliks panašus.

Savanoriai, gavę platesnių teisių, tuo pačiu įgyja ir daugiau atsakingumo ir pareigų. Aišku, tuomet sa-

vanoris turi būti kitiems pavyzdžiu: valstybingumo, doros, sąžiningumo, mandagumo ir t. t. Labai būtų žema ir niekintų savanorio vardą, jei savanorio ženklų prie krūtinės, savanoris būtų pastebimas žemuose veiksmuo-

se arba įstaigose, kur nors girtybėse, peštynėse, nemandagiuose pasielgimuose ir t. t. *Savanorio ženklas ir vardas reikalauja kilnumo ir gražaus pavyzdžio.*

St.

Tadas Kasciuška.

Berods nėra Lietuvoje tokio žmogaus, kuris nieko nebūtų girdėjęs apie Kasciušką. Ne tik Lietuvoje, bet ir užsieniuose, daugiausia Amerikoje, to vyro vardas yra gerai žinomas. Gal ne vienas paklaus, už kokius darbus tas žmogus pelnė tiek daug garbės ir kodėl jo vardas įrašytas net kelių tautų istorijose? — Todel, kad jis buvo garbingas, taurus ir teisingas karys, kovojęs už švenčiausias tautų teises — jų nepriklausomybes.

Mums lietuviams Kasciuška yra dar brangesnis, negu kitiems, nes jis buvo lietuvis, mūsų krašto didelis mylėtojas, iki grabo lentos rūpinantis mūsų ir kitų engiamų tautų reikalais.

Kasciuškos laikais Lietuva gyveno unijoje su lenkais (sudarė vieną jungtinę valstybę). Tai buvo nelaimingiausias mūsų valstybės gyvenimo laikotarpis. Lenkijos didžiūnų savivaliavimas, valdžios silpnumas, bajorų „unoras“ ne tik Lenkiją, bet drauge ir Lietuvą baigė naikinti — jos mardėjo ir buvo vien skanus kąsnis kaimynams. Lietuvos gi diduomenė, nors ir buvo gerokai aplenkinta, buvo

jautresnė valstybės reikalus tvarkant, mažiau tarp savęs kivirčijos ir garsiau pareikšdavo savo rūpinimą dėl valstybės likimo. Bet Varšuva jų neklausė, nors abidvi valstybės stovėjo jau ant bedugnės krašto ir gyveno paskutinės dienas. Gelbėti nebuvo kam.

Ir atsirado Kasciuška. Jis grįžta iš Amerikos, kur nuo 1776 metų kovojo amerikiečių eilėse prieš anglus. Tame kare jis trumpu laiku pasidarė garsus — amerikiečiai pasitikėjo juo, net jam, svetimšaliui, suteikė generolo laipsnį. Bet tas Kasciuškos nevilioja — jį traukia savo tėvynėn, kuri jau vos bealsuoja. Jis meta visa, ką buvo užtarnavęs Amerikoje, ir vyksta tėvynėn. Atvykęs, tas kilnus patriotas, nepaprastai talentingas ir narsus karo vadas, kiek išgalėdamas stengiasi pastatyti ant kojų žūstantį Lietuvos — Lenkijos kraštą. Bet, dėja, „unoravi“ lenkų ponai

ne visuomet norėdavo jį suprasti ir net keliais atvejais sprendžiamąją valandą iš šaknų laužė jo sumanymus ir į nieką pavertė jo laimėjimus. 1792 metais nė kiek jų nepamokė. Tais metais, laimėjus ties

Mano kelionė po Estiją.

(Žiūr. „Kario“ 1, 3 ir 4 nr.).

Susėdome Rygoje į vagonus važiuoti į Estiją.

Priešakiniame vagone girdėjosi dainos. Nuėjau pažiūrėti. Ogi tie patys suomiai grįžta. Prasidėjo vėl kalbos, ypač apie gautus įspūdžius lankant įvairias Lietuvos vietas. Daugiausia jiems patiko Mariampolė ir nepaprastas mūsų kaimiečių vaišingumas.

Rytą mūsų traukinys sustojo Valgaje (Valke). Čia mus išbudino pasų kontrolė. Valkas nedidokas švarus miestelis, kiek pastebėjau, latvių pusėje. Traukiniui atėjus į Estijos žemę, jau buvo šviesiau ir galėjau šiek tiek toliau matyti. Pirmiausia krito į akis geležinkelio tarnautojų ir paštininkų uniformų panašumas į lietuvių. Ir pašto dėžutės panašios spalva ir išvaizda.

Traukiniui pradėjus eiti, žiūrėjau į plačius lygius Estijos laukus, į skurdžias pakrypusias, pasišiaušusias bakūžėles — ir niekas lietuvių nepasakytų, kad čia ne Lietuva... Tiek daug panašumo!

Ateina konduktorius ir sako: „Paluma näite piletit!“ Aš išsiėmęs rodau jam kelionės bilietą. Jis, pažiūrėjęs gražina, sakydamas, „tānau!“. Įsidrąsinęs klausiu jo vokiškai, kada būsime Tartuose. Jis pakraipo galvą ir nieko neatsako, po to klausiu angliškai, jis

atsako; „macioska“ (nesuprantu). Dar kažką man sakė, bet aš nebeįsitemijau jo žodžių. Neužilgo pradėjo lyti.

— Tartu! pažadino balsai ir daiktų bildesys. Tuo jau pakilau ir pamačiau jau sukilusius, su daiktais rankose mūsų žmones. Traukinys sustojo — išlipame. Susigrūdome į stoties pastogę. Aš iškėlęs savo vėliavėlę žvalgausi esperantininkų, nes iš Rygos buvau pranešęs apie savo atvykimą. Mūsų (lietuviai) žmonės užgulė drauge su kitais ekskursantais adresų stalą gauti nurodymų, kur galės apsistoti. Tuo laiku pribėga prie manęs pora esperantininkų. Iš manęs jie sužino, kad drauge atvažiuoju dar ir suomiai esperantininkai. Paaiškėja, kad jie Tartuose neturi kur apsistoti. Vienas estų suranda jiems apsistoti mokyklą. Mane pakviečia apsistoti pas save. Atvykstu į jauką seną namelį. Pailsėjęs, apie 11 valandą, atėjo vienas estas ir lietuvis esperantininkas, su kuriais išėjau pasižvalgyti po miestą.

Pirmiausia atėjome į kongreso namus (universitetą). Ten sutikom dar keletą estų ir vokiečių esperantininkų. Užmokėjome kongreso mokestį 1000 estų markių (28 litus) ir gavome visus reikalingus dokumentus ir pakvietimus į įvairius koncertus, balius ir t. t.

Iš tén įlipome į pilies kalną. Kalnas, sako, supiltas esas, nes aplinkui lyguma. Pirmiausia perėję Angelo tiltą pasukėme į milžiniškos katedros griuvėsius, rodos, dar nebaigtos statyti ir jau per švedų karą sugriautos. Antrame galė didžiausia Dorpatų universiteto biblioteka. Apie ją aš pasakoti nedrįstu. Man rodos,

Dubenkos kaimu ir visai sukūlus įsibriovusius rusus (š. m. liepos 17 dieną sueina 135 metai), rodos, arti buvo nelaimėms galas. Bet ne, lenkų karalius ir didžioji ponijos dalis pasidavė rusų globon. Rusai to tik ir laukė. Ne tik sau, bet ir kitiems pavedė didžiausius žemės plotus ir pradėjo šeimininkauti svetimam krašte, kaip savo namuose.

Dabar, žinoma, karalius ir ponija jau suprato kokią klaidą jie padarė — pagaliau suprato, kad kraštą yra jau pražudę. Taigi, tokiam momente, šaukiasi Kasciuškos ir pasižada pildyti visus jo įsakymus. Kasciuška sutinka ir pradeda tėvynės gynimo darbą. Prie to darbo jis patraukė ir kaimiečius — baudžiauninkus, tik su jų pagalba jis tikėjosi laimėti, ir jiems suteikė visokių palengvinimų, o vėliau net pilniausią laisvę. Bematant susidarė savanorių kariuomenė, ginkluota dalgiais ir šakėmis — kitokių ginklų baudžiauninkai neturėjo. Ir su tokia kariuomene Kasciuška 1794 m., ištraukęs prieš rusus, laimėjo visą eilę kautynių. Bet ir dabar lenkų ponai nenori suprasti padėties rimtumo: Kasciuškos duotus baudžiauninkams pažadus ne tik nepildo, bet dar daugiau pradeda juos spausti. Žinoma, Kasciuškos dalgininkų kariuomenė pradėjo irti — dėl vergijos niekas kraujo nelieja.

1794 m. spalio 10 dieną Kasciuška, netekęs narsių dalgininkų, pralaimi ir patsai sužeistas patenka rusams į nelaisvę. Tą dieną jo gražiausi sumanymai, narsių vyrų pralietas kraujas nuėjo vėjais, o kartu ir tėvynės išvadavimo viltis. Bet tai ne Kasciuškos kaltė. Šis pralaimėjimas nemažina jo garbės. Jo pasiaukavimas, ištvėrmė, mokėjimas veikti nebeturint vilties laimėti, jo visi laimėjimai, pralaimėjimai, pagaliau nelaisvė nu-

pynė jam nemiršamos garbės vainiką. Jis buvo, yra ir bus pavyzdys, kaip reikia mylėti tėvynę, dėl jos vargti, kentėti ir visai išsižadėti savęs.

Tadas Kasciuška yra gimęs Lietuvoje 1746 m. (Slo-nimo apskr., Merekaučyznos kaime.) Nežiūrint, kad Lietuvoje praleido tik savo jaunystės dienas — visą laiką buvo ištikimas Lietuvai ir laikė save lietuviu, ką visiems prie pirmos progos aiškiai pabrėždavo (iki šiam laikui yra užsilikę jo laišku, kur jis pasisako tikriausiu lietuviu esąs). Grįžęs iš Amerikos buvo labai susikrim-tęs, kad Varšuvos valdžia neleido jam vykti į Lietuvą, kad tik dėl to vieno krašto, savo gimtojo krašto, kovotų.

Lenkai jį šiandien skaito savo tautos žmogumi, kaip ir kitus senovėje pagarsėjusius lietuvius. Kąžin ką jiems pasakytų Kasciuška šiandien kėlęs iš grabo ir išgirdęs jį pravardžiuojant lenku?

Rusų nelaisvėje Kasciuška išbuvo du metus. Savo gyvenimo paskutines dienas praleido Šveicarijoje. Ten jis 1817 m. ir mirė. Palaidotas Krakuvoje šalia karalių.

Kokie šio vyro buvo atlikti darbai, liudija pastatyti gražūs paminklai Amerikoje ir Lenkijoje. Laikas būtų ir mums savo tautos kilniam sūnui pastatyti paminklą. Tokių žmonių tautos mažai teturi.

Kpt. T. Šakmanas.

Kary! Jei pratinginiausi šią dieną, be abejo, padarysi tą patį ir ryto ir poryt. Gaudyk kiekvieną laisvą valandėlę ir tinkamai ją naudok.

Vyr. pusk. Ambrozaitis.

Liepos mėnuo.

Liepos žydi. Oras kvėpia.
Darbo bitės dirba, dirba.
Kai gėlužė lauži lepią, —
Liepos žydi. Oras kvėpia...

O pavėsin žėdnas slepias
Ir nuo karščio oras virpa.
Liepos žydi. Oras kvėpia.
Darbo bitės dirba, dirba...

Husz Ar.

kad nė kiek neperdėčiau pasakęs, kad iš tų knygų kiek ten yra, būtų galima pastatyti mūsų įgulos bažnyčią. Dvi valandas pražiopsojau, kol suspėjau visas spintas perbėgti akimis. Ir ko ten nėra? Ir Gutenbergo, ir pirmųjų amžių pergamentinių, po keletą pūdų sveriančių šventraščio knygų. Yra ir lietuviškų. Sodne guli aukų akmuo su duobe, kurioje senovės estų kunigai piaudavo savo dievams ožius ar avis. Toliau vokiečių darbas — padaryta Reino upė ir supilti kalnai; sako, seniau tekėdavęs pro tuos dirbtinus kalnus dirbtinas Reinas. Ir dar dabar estai vadina „Vater Rhein“. Apžiūrėję dar daug įvairiausių vietų, po pietų aplankėme suomius. Juos radome bemurmančius, mat, nepatenkinti vyrai, kad po Lietuvos vaišių, Tartuose teko gulėti net trims ant vieno šiaudų kūlio. Žadėjo tuojau pirmuoju traukiniu išvažiuoti, nes viešbučiuose vietos nebuvo.

Besikalbėdamas su suomiais esperantininkais sužinojau, kad ir visa Estija tokią niūri ir vienoda. Jie man patarė vietoje Estijos geriau apsilankyti Suomijoje. Aš susidomėjau ir susidariau planą tolimesnei ekskursijai į įdomesnes Suomijos vietas. Dar kiek pasivaikščioję po kalną ir apžiūrėję aprūpėjusias senovės galingos tvirtovės sienas, užėjome į kavinę. Po kavos atsiskyrė suomiai, nuoširdžiai kviesdami mane apsilankyti pas juos Suomijoje. Padėkojęs prižadėjau.

Kadangi dar buvo daug laiko iki priešalkoholiniam kongreso atidarymui, tai estų studentas Mälsonas ir

dvi estės pasiūlė man pasivažinėti laiveliu po upę. Kažkokš saldus ir malonus jausmas dvelkė, kada laivelis nusiubavo nuo kranto... Pasakojau jiems apie Lietuvą, apie mūsų dainas, papročius... Jie klausėsi, gyrė, stebėjosi, o aš džiaugiausi, kad savo brangia tėvyne galiu juos suįdominti. Kaip puiku, kada mokėdami esperantų kalbą ir svetur galime susikalbėti ir jaustis artimi. Štai vakaras. Reikia iki rytdienos skirtis ir eiti į kongresą. Čia Hilda kviečia pas save, čia vėl Camillos akys žiburiukus mėto.

Atvykus į puikų, rodos, iš granito pastatytą estų teatro namą „Vanemuine“, pamačiau daugybę svetimų žmonių, kurie, vos akį užmetus, skyrėsi iš paniurusių estų. Įeinu didžiulėn salėn. Puikiai elektros apšviesta, sienos išpuoštos 37 tautų vėliavomis. Tarp jų ir mūsų trispalvė, greta latvių ir švedų. Žmonės kimšte kimšosi, kalbėdami įvairiomis kalbomis. Nors oficialė šio tarptautinio priešalkoholinio kongreso kalba buvo anglų, bet publikoje girdėjosi daugiausia vokiečių. Koks malonus jausmas, kiekvienas sveikinasi, kalbina savo kaimynus, susipažįsta ir t. t. Prasidėjus kalbom vos gavau vietą atsistėti.

Kitos dienos rytą, atsikėlęs, nuėjau pas estą Mälsoną, su kuriuo apsilankėme pas maloniają Camillą. Švarus, dailus ir darželiais, žaliuojančių gėlių prisėtais, apsuptas namelis, kuriame gyveno Camilla. Mums atvykus, paskambino gitara keletą liaudies dainų ir, man susidomėjus jomis, padovanojo visą dainų rinkinį.

Autoritetas.

Šių metų „Kario“ 1 nr. („Puskarininkų autoriteto pagrindai“) aš keliais žodžiais nusakiau apie patį autoritetą, tikriausakant, apie jo kilmę ir kaip jauniems puskarininkiams jo galima įgyti. Dabar mėginsiu bendrai pasakyti kas yra tas autoritetas ir kam jis yra reikalingas. Kad gerb. „Kario“ skaitytojai galėtų tą reikalą kiek geriau suprasti, aš pradėsiu bent kiek iš toliau.

Kiekviena valstybė susideda iš trijų dalykų: žemės, jos gyventojų — žmonių ir valdžios. Trūkstant vieno bet kurio iš šių trijų dalykų, jau nėra valstybės. Vienas svarbiausių gyvenimo klausimų yra valdžios klausimas.

Žodžiai „valdžia“ ir „autoritetas“ yra vienas nuo kito neatskiriami, vienas be kito neįmanomi ir tiek gyvenime, tiek moksle dažnai vienas vietoj kito vartojami. Nėra autoriteto be valdžios ir atvirkščiai. Autoritetas yra pripažinimas be prieštaravimo kito valios, sprendimo nuomonės. Autoritetas jungia, palaiko ir stiprina žmones, o anarchija (netvarka) — skaldo, ardo ir silpnina. Reikalas geriau paaiškės iš šio pavyzdžio. Sakysime, viename ūky gyvena 5 broliai, kurių nė vienas nepripažįsta kito vyresniu, geriau nusimanančiu ūkio reikaluose, žodžiu — vienas kito neklauso. Vienas nori namus statyti, antras — sėti, trečias į mūgę vykti, ketvirtas — stogą lopyti, o penktas — ilsėtis. Ir vienas nepripažįsta kito darbo naudingumu, peikia kitą, ardo jo darbą. Kas tada dėsins ūky? Aišku, jis žus.

Tikėjimas autoritetu yra glaudžiai susijęs su tikėjimu kito nuomone. Netikint tiesoms, kurias buvusioji karta paliko įsitikinimų, mokslo pavidale, kiekvienai kartai reikėtų visa pradėti iš naujo, ir tada žmogus nieku gyvū nebūtų galėjęs išsirutulioti iš laukinio žmogaus būklės. Kas praėity daugel sykių pasirodė naudinga, tas, be abejonės, bus naudinga ir ateity — tai svarbiausias autoriteto pagrindas.

Iš pačių seniausių istorijos laikų nerasime tautos ar giminės, kur nebūtų buvę valdančių ir valdinių, įsakančių ir tuos įsakymus pildančių.

Iš tenai drauge aplankėme higienos, pedagogikos ir literatūros (Estų tautos biblioteką) muziejus. Po pietų, aplankę keletą esperantininkų jų namuose ir pasigėrėję įdomiu botanikos sodnu, dar sumanėme apsilankyti „Radi Park'e“ ir Estų tautos muziejuje, tik gaila pasivėlavome. Čia sutikome lietuvių būrelį, su kuriais aš atvažiavau. Supažindinau su jais... bet nė su vienu negalėjo susikalbėti. Vakar tiek daug laivelyje pasakojęs apie lietuvių dainas, šiandien turėjau progos savo estus su jomis supažindinti. Paprašiau kun. Kripaitį, kad suorganizuotų dainininkus ir po valandėlės „Radi Parkas“ suskambėjo lietuvių liaudies dainų aidais... Estai stebėjosi melodijos įvairumu ir prašė manęs išversti dainų žodžius. Priėję tramvajų turėjome skirstytis. Panelės ir Mälsonas žadėjo ateiti mane į stotį išlydėti. Greit sugrįžau ir ėmiau rengtis išvažiuoti. Mano senukas šeimininkas labai naiviai džiugėsi, kad ir jo butas turėjęs garbės suteikti pastogę „broliui iš Lietuvos“, kaip jis mane vadino.

Artinosi laikas išvažiuoti. Noroms nenoroms atsisveikinau su savo šeimininku ir atvykau į stotį. Čia manęs jau laukė Hilda, Camilla ir Mälsonas. Išėjom į peroną ir atsisveikinant su Mälsonu pasibučiavome, o Camilla ir Hilda įteikė po buketa gėlių. Karštai palinkėjome vieni kitiems geriausios kloties ir traukiniui pamažu judant, mano tartiečiai pasiliko užpakalyje skepetaitėmis bemosuodami...

Istoriškos formos, kuriomis reiškėsi autoritetas, buvo labai įvairios, bet tas, kad yra vienas ar kitas autoritetas, tai ne istoriškas dalykas, bet kilęs iš paties žmogaus sielos, tai būtinas reikalas, kurį pats gyvenimas sudaro.

Net visi tie žmonės, kurie iš esmės neigia autoritetą, patys pakliūva jo įtakon; anarchistai ir bedieviai mėtasi į draugijas, o tas draugijas juk veda vienas kuris nors jų narys, vadinasi — kiti nariai turi jo klausyti.

Kokia yra pati pirmoji autoriteto pradžia? Be abejonės žmogaus patyrimas. Kiekviena to patyrimo dalis yra kadaise giliai apsvarstyta ir padarytas darbas, kurio dabar mums nebereikia kartoti. Kiekvienas mūsų gimęs randa tam tikras apystovas, tam tikrą patyrimą, papročius, tvarką, kurių paaugęs ir galėdamas atmesti vis tik laikosi, įdėdamas šį tą naujo iš savo gyvenimo.

Viena iš tokių paveldėjimo keliu žmogaus gautų ypatumų yra klausyti autoriteto. Žmogui tiesiog neįmanoma visa ką daryti tik savo sprendimu, ir ne kiekvienas turi jėgos savarankiškai rinktis iš dviejų ar daugiau esamų galimybių.

Žmonės be autoriteto turėtų dvasioje kentėti, kaip Buridano asilas, nežinodamas kurį imti iš greta esamų dviejų šieno pluoštų. Visai kitas reikalas, kai yra autoritetas: čia jis darydamas autoriteto pripažintus darbus esti visiškai ramus.

Pripažįstant autoritetą išsidirba vienodi žmonių papročiai, kurie juos saugo nuo netvarkos. Vadinasi, čia su autoriteto valia sukimba atskirų žmonių valios, ir iš atskirų mažų ratukų pasidaro viena milžiniška, darniai veikianti mašina.

Visa tai, ką aukščiau esu pasakęs apie autoritetą, mėginsiu suglausti ir padaryti kai kurias išvadas.

Atskiro žmogaus žinojimo ir galėjimo ratas yra žymiai aprėžtas. Vieno žmogaus, kad ir didžiausias protas, milžiniškos pajėgos nieku gyvu negali apimti

Pro vagono langus iš tolo buvo matyti balti rūko debesiai, kurie kilo jūros paviršiumi. Pažvelgus į antrą pusę pamačiau ant aukšto kalnelio senoviškomis sienomis apcuptus bokštus ir bažnyčias — ten buvo Talino pilis. Iš karto metasi į akis, kad tai viduramžių statyba. Ant aukštų dantytų sienų kyšo bokštai. Vienas jų aukščiau viso miesto plonas, aukštas, rodos, turi ne mažiau kaip 100 metrų.

Traukinys sustojo. Išlipau ir prie išėjimo susitikau su manęs laukiančiais esperantininkais. Vienas rimtas nebejaunas vyras, raidžių rinkėjas, apysenė panelė Hilda Drezen, Talino miesto valdybos sekretorė, žymi Estijos esperantizmo platintoja ir daili žavinti jaunutė mokytojų seminarijos auklėtinė Regina. Susipažinau ir pasirodo, kad kadaise su tuo vyru aš susirašinėjau.

Kalboj pas jį jautėsi truputį šiurkštumo staciokiškumo, bet didelis atvirumas, lygiai kaip pas mūsų žemaičius. Kažkodėl buvo nejauku ir gaila Tartų. Daiktus atidaviau vyrui, o aš su Helmi apžiūrėjau senuosius Talino vartus, aukščiausią Pabaltijų bažnyčią „Oliver kirko“, perėjom „trumpojo“ ir „ilgojo“ žingsnio gatveles ir beveik nieko įdomaus nerasdama išlandžiojau po miesto rotušės kambarius ir Hanzos namus. Po šio pasivaikščiojimo grįžau pas Helmi, nusiprausiau, papusryčiau ir gavęs naujas vadoves Helmi ir Elli pradėjau vaikštynes iš naujo.

(Bus daugiau).

A. Paškevičius.

visų gyvenimo sričių, visa ko iširti iš pačios pradžios, todėl reikia pripažinti amžiais patvirtintas tiesas ir nudirbtus darbus. Jeigu atkaklumo vedamas bet kas norėtų atnesti visa tai, vis tiek jis nepajėgs; vieną autoritetą atmetęs, jis pateks kito įtakon. Pripažinus autoritetą, gyvenimo sąlygos lengvėja, nes dažniausiai bereikia tik kartoti, eiti jau kitų pramintomis pėdomis.

Kalbant apie kariuomenės reikalus autoriteto reikšmė dar labiau didėja, nes visa didžioji jos mašina turi sukintis ligi smulkmenų nuo pirmojo aukščiausios vadovybės mosto. Todėl tai kariuomenėje, nuo paprasčiausio eilinio ligi generolo, kiekvienas turi išsizadėti savęs, pasiduoti aukščiausios vadovybės valiai, ir laikytis drausmės. Kad tai būtų galima atsiekti, kiekvienas jos viršininkas turi turėti dvejopą autoritetą: *vidurinį* — paremtą savo valdinių pasitikėjimu, pagarba, meile, ir *išorinį* — paremtą drausmės pabaudomis. Kuris tų autoriteto veiklų geriau tinka, sunku pasakyti, tai pareina nuo valdinių kokybės ir pačių viršininkų sugebėjimo, bet atsizvelgiant į kariuomenės sudėties įvairumą, abu yra lygiai reikalinga ir turi būti naudojami.

Matydami autoriteto būtinumą ir jo naudingumą, turime pasakyti, jog nuo jo stiprėjimo pareina bendra gerovė, darbo našumas ne tik dabar, bet ir ateičiai.

X.

Lietuvos gyvenimas

Pavasarininkų kongresas. 1912 m. įsikūrusi Lietuvos Katalikų Jaunimo „Pavasario“ Sąjunga išaugo į didžiausią mūsų jaunimo organizaciją. Jos ikūrėjas yra kan. Dogelis. Šiandien ji turi per 50.000 narių.

Šiomet sukako 15 metų, kai ši organizacija gyvuoja. Minėdami šias savo sukaktuves, pavasarininkai liepos m. 2, 3 ir 4 d. skaitlingai suvažiavo į Kauną — kongresan. Iš visos Lietuvos atvažiavo per 10.000 pavasarininkų. Tokiam didžiuliui kongresui, aišku, Kaune salės nėra. Tuo būdu visas kongresas praėjo po atviru dangumi.

Nesuklysiu pasakęs, kad mūsų laikinoji sostinė, senelis Kaunas, pirmą kartą mato pas save tiek mūsų sodžiaus sveiko gražaus jaunimo. Sodžius paskandino Kauną savo gyvume, judrume, dainose ir t. t.

Nors jau liepos m. 1 d. vakare pradėjo ekskursijos važiuoti į Kauną, bet kitą dieną jos visiskai pripildė miestą. Vėliavos, jaunimas, kurių daug tautiškai pasipuošusių, renkasi prie Įgulos bažnyčios. Čia 12 val. atidaromas kongresas ir tautodailės paroda, į kurią pavasarininkai pasiuntė daug gražių savo dirbinių. Jie buvo sudėti Lietuvos Universiteto rūmuose.

Po pietų turėjo įvykti sporto šventė Vytauto kalne — stadione, bet užėjęs smarkus lietus sutrukdė. Bet tas mūsų kaimo sveikam jaunimui nuotaikos nemažino. Vienas dalykas nesiseka, sako, seksis kiti.

Vakare pavasarininkų chorai dainavo Valstybės Teatre konkursui.

Liepos m. 3 d. pati iškilmingiausioji diena. Kongreso dalyviai, savo vėliavomis nešini, susirinko Rotušės aikštėj, kur įvyko iškilmingos pamaldos lauke. Mišias laikė ark. Skvireckas, giedant pavasarininkų chorams. Paskui vysk. Reinys sako pamokslą, eina J. E. Resp. Prezidento kalba ir kitų kalbos ir sveikinimai; po to išsiriakavę kongreso dalyviai tvarkoj eina Kauno gatvėmis. Pirmučiausia joja raitininkai, paskui dviratininkai, o už jų pėstieji dalyviai savo vėliavomis ir orkestrų lydimi, gyvieji paveikslai, o dainomis dar priduoja šiai iškilmei daugiau didingumo, kilnumo. Prie Įgulos bažnyčios sustojus, Apaštalių Sosto atstovas Lietuvai mons. Faidutti laimino šv. Sakramentu. Iš čia visos vėliavos, per 500, susirinko prie paminklo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Orkestrui grojant gedulo maršą, uždėjo ant paminklo vainikus kongreso

prezidiumas, Amerikos Vyčiai ir Rygos lietuvių jaunimo „Šviesos“ draugija.

Nuo Rotušės aikštės iki dainų aikštės įvyko estafetinis bėgimas Kauno gatvėmis, o vakare dainų šventė, kurioj dalyvavo per 3000 dainininkų.

Liepos m. 4 d. įvyko sporto rungtynės Vytauto kalne — stadione, dainų šventė, chorai dainavo konkursui, arklių lenktynės ir apie 20 val. kongresas uždarytas.

Į kongreso iškilmingas pamaldas ir dainų šventę buvo apsilankęs Respublikos Prezidentas ir kiti aukšti svečiai.

Kongresas praėjo dideliu gyvumu, iškilmingumu ir ilgai jis pasiliks dalyvių atminty.

Mūsų skautai. Birželio m. 29 d. Lietuvos skautai, baigdami savo stovyklą A. Panemunės (Kauno apskr.) miškuose (prie pat Nemuno kranto), buvo surengę iškilmingas baigtuves. Pradėta pamaldomis. Vėliau buvo sportas, skautų žaidimai, mankštos, bendras laužas, vaidinimai, dainos ir t. t.

Tą dieną stovyklą aplankė Respublikos Prezidentas, Vyriausiojo Stabo viršininkas (jis yra ir skautams remti draugijos centro tarybos pirmininkas) ir kt. svečiai. Birželio m. 27 d. stovyklą aplankė ministeris pirmininkas ir kt.

Amerikiečiai galės žemės pirktis. Ministerių Kabinetas yra patvirtinęs tvarką, kuria amerikiečiai lietuviai galės nusipirkti žemės Lietuvoj. Nusipirkti žemės nereikės būtinai pačiam atvažiuoti į Lietuvą. Tą padaryti galima per savo gimines arba patikimus asmenis.

Laukų sausinimas. Sausinimo darbai pradėti gegužės m. Žemės Tvarkymo ir Matavimo Departamentas šiemet išplanavo nusausinti 10.500 ha plotą. Šis plotas aptarnavo 210 kaimų (2665 savininkų) žemes.

Kongresas. Birželio m. 30 ir liepos m. 1 ir 2 d. Kaune įvyko VI Katalikų Veikimo Kongresas ir Liet. Katalikų Moterų Draugijos metinė Konferencija.

Knyga amerikiečiams. Šaulių Sąjunga leidžia naują informacinę knygą apie Lietuvą, vardu „Neužmiršk Lietuvos.“ Ji daugiausia skiriama Amerikos lietuviams. Knygoj be informacinės medžiagos bus taip pat kalbama apie amerikiečių pagalbos reikšmę savo Tėvynei, gvildenamas susitarinimo darbas ir aptariami emigracijos reikalai.

Mūsų vėliavos Maskvoj. Naujas Sovietų Rusijos pasiuntinys Lietuvai Arosevas aplankė Karo Muziejų. Gen. Nagevičius tarp kitko kalbėjosi su minėtu atstovu dėl grąžinimo Lietuvai senovės lietuvių karo vėliavų, patekusių į Kremliaus muziejų.

Amerikos Vyčiai Lietuvoj. Birželio m. 27 d. į Klaipėdą atvyko Amerikos lietuvių katalikų Vyčių draugijos ekskursija. Juos uoste pasitiko Respublikos Prezidento, kariuomenės ir įvairių organizacijų atstovai. Birželio m. 28 d. Vyčiai uždėjo vainiką žuvusiems Klaipėdos kraštą vaduojant. Iš Klaipėdos birželio 30 d. atvyko į Kauną ir čia dalyvavo Lietuvos katalikų jaunimo „Pavasario“ sąjungos kongrese.

Klaipėdiečiai Karo Muziejų. Birželio m. 30 d. atvykusi į Kauną Klaipėdos mokytojų seminarijos ekskursija apsilankė Karo Muziejų. Dalyvavo ir vėliavų nuleidimo iškilmėse.

Per vėliavos nuleidimo iškilmes invalidai, kurių tą dieną įvyko suvažiavimas, uždėjo vainiką ant paminklo žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Gen. Nagevičius savo kalboj reiškė džiaugsmo matydamas prie paminklo atstovus Senosios Lietuvos (didžiojo karo invalidus) ir Naujosios Lietuvos (nepriklausomybės karų invalidus) ir Mazosios Lietuvos.

Nuteisė išdavikus. Birželio m. 22 d. karo teismas prie 4 p. L. K. Mindaugo pulko nuteisė to paties pulko kareivį Genochą Segalevičių ir birželio 27 d. Alfonsą Jurevičių ir Lionginą Raziulį už prigulėjimą slaptoje priešvalstybinėje organizacijoje ir kurstymą kariuomenės ir visuomenės nuversti esamą valdžią susaudyti, Juozą Verkali, kaipo nepilnametį, iki gyvos galvos kalėjiman. Nusmerk-

tiesiems prašant jų pasigailėti, R. Prezidentas bausmę pakeitė sunkių darbų kalėjimo po 20 m.

Karo teismas prie 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko birželio m. 27 d. teisė lenkų šnipus. Antaną Makauską, Leopaldą Bloznelį ir Juozą Pečiulį nuteisė mirti; Joną Cebelį 15 metų sunkių darbų kalėjimo ir Anelę Makauskienę — 4 metams. Kiti du išteisinti. Prašant pasigailėti, R. Prezidentas Blozneliui bausmę pakeitė 15 metų sunkių darbų kalėjimo, ir Pečiuliui — 20 metų, o Makausko prašymą atmetė ir bausmė jam įvykdyta.

Karo teismas prie 2 p. D. L. K. Algirdo pulko nuteisė Chaja Rozentalę ir Rufo Moisiejų Ruvina po 15 metų sunkių darbų kalėjimo už platinimą komunistų literatūros. Jų paveikslus žiūr. „Kario“ 23 nr. 217 pusl.

Kariuomenės gyvenimas

Aukso kardas gen. Žukauskui. Liepos mėn. 3 d. per pavasarinių kongresą, jų dainų šventės metu, iškilmingai įteikta mūsų kariuomenės vadui gen. Žukauskui Amerikos lietuvių katalikų jaunimo „Vyčių“ sąjungos dovana — aukso kardas.

Kariuomenės vadas, dėkodamas už dovaną, pažymėjo, kad tą dovaną yra nusipelnijusi visa kariuomenė. Jis tikis, kad tuo kardu pasiseks išvaduoti Vilnius.

„Kario“ redaktorius kpt. Šakmanas nuo VII. 1 išvyko vienam mėnesiui atostogų. Kol jis grįš, „Kari“ redaguoja pulk. lt. Burokas.

Del remonto Centrinė Kariuomenės Biblioteka bus uždaryta nuo liepos mėn. 12 d. iki rugsejo m. 1 d. Skaitytojai kviečiami gražinti knygas bibliotekon iki liepos mėn. 12 d.

Užsieniai

Nepasisekė. Lenkų derybos su amerikiečiais naujai paskolai gauti jau galutinai nutrūko, nors lenkai ir didelių nusileidimų pažadėjo.

Amerika pabūgo Lenkijai skolinti pinigų del blogo jos piniginio stovio. Šis reiškinys labai blogai paveikė lenkų pinigų vertę.

Oro susisiekimas. Birželio m. 29 d. Berlyne pasirašyta vokiečių anglių oro susisiekimu sutartis.

Pastaruoju laiku, laimingai pasisekus kai kuriems lakūnams nenusileidžiant perlėkti vandenynus, kilo tikra lėkimų epidemija. Ir daugiau lakūnų pasiryžę panašiai lėkti. Amerikietis Byrd atskrido į vieną Paryžiaus priemiestį, o kiti amerikiečiai lakūnai leitenantai Maitland ir Hegenberg išlėkė iš Amerikos į Havajų salas. Kitas lakūnas Smith lėks iš Amerikos į minėtas salas paprastu keleiviniu lėktuvu.

Aviacijos instruktorius Fokeris padirbo naujus lėktuvus, kurie galės išsilaikyti ore (nenutūpiant) 72 valandas. Tuo tarpu jis nesako, kam tokius lėktuvus pastatė.

Nukrito lėktuvas. Silezijoje nukrito pašto lėktuvas, skridęs iš Varšuvos į Paryžių. Lakūnas ir palydovas užsimušė.

Sušaudymai nesiliauja. Sov. Rusijoje vis dar tebetęsiami žmonių šaudymai. Maskvoje esą sušaudyti 27 žmonės, jų tarpe moterys ir vaikai, Kronštade — 9 jūrų karininkai, Pskove — 17 ūkininkų ir 1 kazokų karininkas. Karo taryba yra įsakiusi sušaudyti buv. pulk. Batūriną, kurį įtaria, kad jis turėjęs ryšių su did. kunigaikščiu Nikolajum Nikolajevičium.

Prancūzų radio praneša, kad naujos mirties bausmės Maskvoje, Minske ir Pskove esą įvykdytos sąryš su pasikėsinimu nužudyti Maskvos karo tribunolo pirmininką Orlovą.

Taip par Kijeve sušaudyta 10 asmenų ir Leningrade vienas karys, norėjęs nužudyti karo korespondentą.

Maskvoje yra sumintas stačiatikių metropolitas Sergiejus ir dar keli dvasininkai.

Žitomirij sušaudyti du lenkai ir Charkove viena moteris, kaltinami šnipinėjimu lenkų naudai.

Protestuoja. Žymūs anglų darbo partijos nariai atsiuntė Sovietų komisarų tarybos pirmiminkui protestą, kuriame smerkia Sovietų terorą šaudant žmones. Prašo tuojau nutraukti žudynes. Sovietų vyriausybė atsisakė išpildyti jų prašymą. Taip pat prašė nutraukti žudynes ir Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus komitetas.

Tremimai. Berlyne gauta žinių, kad buvę žymūs bolševikų vadai, kurie pradėjo kritikuoti dabartinę Sovietų vyriausybę, Trockis ir Zinovjevas, bus išstremti į Krimą. Anksčiau buvo žadėję tremti į Sibirą.

Nerimsta. Ir Prancūzijos valdomuose kraštuose vokiečiai nerimsta. Elzase Lotaringijoje pradeda jie reikalauti, kad būtų gyventojų atsiklausama (visuotinu balsavimu) kam tie kraštai turi prigulėti: Prancūzijai ar Vokietijai.

Doleringame krašte. Kada kiti kraštai, suvedę savo metines išlaidas ir pajamas, vos suveda galus su galais, o kiti ir to neįstengia, doleringoji Amerika turėjo per pastaruosius metus 635 milijonais dolerių daugiau pajamų, negu išlaidų.

Žemės drebėjimas. Birželio m. 26 d. Krimoje įvyko smarkus žemės drebėjimas. Stipriausias drebėjimas buvo jaučiamas tarp Teodosijos ir Sevastopolio. Daug namų sugriuvo. Taip pat nugriuvo visa eilė uolų ir daugely vietų apgriuvo jūrų krantai. Kai kuriose vietose skilo žemė. Nukentėjo ypač totorių kaimai kalnuose.

Buvo jaučiamas šis žemės drebėjimas ir toliau nuo Krimo.

Karo kronika

Lėktuvo nelaimė. Birželio m. 30 d. per latvių karo lėktuvų manevrus vienas lėktuvas nukrito. Lakūnas užsimušė.

Balkanuose. Nežiūrint, kad Albanijos ir Jugoslavijos nesusipratimai yra tvarkomi, karo pavojaus Balkanuose vis dar esama. Yra keliamas klausimas neutralizuoti Albaniją, kad galėtų likviduoti pastaruoju laiku pasireikšusį karo pavojų.

Italų pasiuntinys Jugoslavijoje albanų vyriausybės vardu įteikė Jugoslavijai naujų reikalavimų, kuriuos Jugoslavų vyriausybė atmetė.

Prancūzijos parlamentas priėmė kariuomenės pertvarkymo įstatymą.

Kiek žūna prancūzų lakūnų. Prancūzų senatorius prašė karo ministerio, kad būtų išleistas tam tikras įstatymas, kuris prižiūrėtų prancūzų karo aviaciją. Pasak jo, del nebuvimo tokio įstatymo tik per vieną paskutiniųjų mėnesių žuvo 18 prancūzų karo lakūnų.

Priešinasi paskoloms. Amerikos senatorius savo viešoj kalboj griežtai pasisakė, kad Amerika daugiau nebeskolintų pinigų Europos valstybėms. Jis sako, kad Europa visą laiką nesirūpinanti eiti taikos keliu ir nevengia tokių įvykių, kurie galėtų sukelti karus. Jis nurodė visą eilę tokių valstybių, tarp kurių yra ir kumutė Lenkija.

Nusiginklavimo svajonės. Žymus anglų politikas Lloyd George del dabat einančios Zenevoj nusiginklavimo konferencijos pareiškė, kad jis netikis į jos pasisekimus. Ji taip pat niekais neeis, kaip ir kitos panašios. Kiekviena valstybė stengiasi įkalbėti kitai valstybei nusiginkluoti, o tuo tarpu pati norinti likti ginkluota.

Amerikos Jungt. Valstybių vyriausybė davė savo atstovams minėtoje konferencijoje instrukcijų atmesti kiekvieną Anglijos pasiūlymą, kuris negarantuotų visiškai lygių Jungt. Amerikos ir Anglijos laivyno jėgų — kreiserių ir pagalbinių laivų.

Anglų vyriausybė nutarusi pervesti žymią savo kariuomenės dalį į Indiją. Komunistai spėja, kad Anglija čia turinti karo planą prieš Sovietų Rusiją ir Kinus.

Kinijoje pradėjo nesisekti komunistams. Jų kariuomenė krinka. Iki šiol rėmusi komunistus Hankau vyriausybė, gen. Čankaišekui ir Fengui reikalaujant, įsakė visiems Sov. Rusijos piliečiams per 24 val. išvažiuoti iš Kinijos. Buvęs bolševikuojančios kariuomenės vadas Finjansenas ir Čankaišekas visiškai susitarė bendrai veikti prieš Kinų žemių kariuomenę.

Gen. Tangschenchi, kurio kariuomenė iki šiol rėmėsi kairioji Hankou vyriausybė, perėjo į Čankaišeko pusę. Gen. Čankaišekui įsakius, Nimbo mieste prasidėjo komunistų suimėnėjimai. Daug komunistų jau nužudyta.

Sporto kronika

Lietuva.

„Slavia Moravska“ — LFLS 5:1 (3:0) „S. M.“ naudai. Garsi čekoslovakų komanda, senai Kaune laukta. Pirmiausia rungtyniavo su LFLS I. Didelių vaisių čekai gavo tik dėka LFLS vartininkui, kuris šį kartą praleisdavo visai sulaukomus golus. Pernai LFLS pralošė „S. M.“ 5:0.

„Slavia Moravska“ — „Makabi“ 4:2 (3:1) „S. M.“ naudai. Antros rungtynės čekai turėjo su „Makabi“. „Makabi“ per šias rungtynes pasirodė stipresni už LFLS ir čekams parodė tinkamą atsparumą. Svečiai šį kartą žaidė žiauriai. Praeitais metais „Makabi“ pralošė 8:0.

„Slavia Moravska“ — Kauno rinktinė 1:0 (1:0). Kauno rinktinė sudarė LFLS, „Kovas“, KSS ir „Makabi“. Čekai įmušdami iš pabaudos smūgio pirmame kėlinyje vienintelį golą ne visai užtarnautai laimi. Gražaus žaidimo čekai neparodė, nes aikštė buvo paplūdusi vandeniu. 1926 metais „S. M.“ rinktinė gavo 6:1.

8 pėst. K. K. Vaidato pulkas — Frenkelio futbol. k-da 2:1 pulko naudai. Pulko komandai trūksta dar bendravimo ir technikos. Reikia daugiau treniruotis.

LFLS — LSB. Liepos 9 ir 10 d. į Kauną atvyks Rygos oberlygos komanda LSB revanšo rungtynėms su LFLS. Tai jau trečios rungtynės tarp tų dviejų klubų. Pirmas — Rygoje 1922 m. laimėjo LFLS 1:0, antras Kaune 1923 m. laimėjo LSB 3:1.

Plaukiojimo mokykla. Kauno uosto saloje jau pradėjo veikti Jachtklūbo plaukiojimo mokykla. Mokymasis suskirstytas grupėmis, kasdien nuo 16 iki 21 v. Norintieji mokytis plaukioti dar priimami į visas grupes.

„Hakoah“ Kaune. Garsi Austrijos futbolo komanda „Hakoah“ liepos m. 14 d. atvyksta Kaunan.

Liepos 10 ir 11 d. „Hakoah“ žais Klaipėdoje.

Užsieniai.

Paskutinė kova. Jack-Sharkey-Žukauskas, kuris rugsėjo mėn. rungsis su Gene Tunney pasaulio sunkaus svorio pirmenybėms laimėti, liepos 21 d. Naujorke turės dar paskutinę sunkias rungtynes su sumoksmėsteriu Jack Dempsey. Jeigu Jack Sharkey nugalės kuo beveik netenka abejoti, jis bus Tunney priešas dėl meisterio vardo. Pajamos iš šio matčo numatomas 1.250.000 dolerių. Pusę pinigų gaus Žukauskas ir Dempsey, o kita pusė teks rungtynių organizatoriui.

„Admira“ — Austrijos nugalėtojas. Vienoje įvyko konkurentų pirmenybėms galutinės rungtynės tarp „Admira“ ir BAC, kur „Admira“ nugalėjo 5:0 (1:0). Tuo būdu „Admira“ yra 1926-27 m. nugalėtoja.

„Slavia Moravska“ Latvijoje turėjo 3 rungtynes, kurių 2 laimėjo prieš Liepojaus „Olimpija“ 5:0 ir prieš

Latvijos meisteri 3:2. Trečios rungtynes su Rygos rinktine pasibaigė lygiomis 3:3 (1:1)

Talinas — Ryga 5:1 Talino naudai.

Moravska Slavia — Sport (Talin) 3:2 (2:0).

Moravska Slavia — T.J.K. 4:3 (3:1). Antras rungtynes čekai turėjo su estijos futbolo čempionu, kurias irgi laimi.

Vokietija laimėjo Europos bokso pirmenybes. Vokiečių vidutinio svorio boksininkas Max Schmelingas laimėjo Europos bokso pirmenybes, keturioliktam rounde nugalėjęs belgą F. Delage.

RFK — Amaters 10:0 (6:0). Viešėjusi neseniai Kaune Rygos futbolo komanda „Amaters“ sensacingai pralaimėjo Latvijos meisteriui RFK.

Žinomas suomių sportininkas Nurmi pastatė naują pasaulinį rekordą 2000 mtr. bėgime. Šią distanciją jis prabėgo per 5 min. 24,6 sek. Ligšiolinis švedo Wide rekordas buvo 5 min. 26 sek.

Kritika ir bibliografija

V. Ruzgas. Mokomosios ekskursijos. Metodiški ir praktiški patarimai ekskursijų vadovams. Antrasis pataisytas ir papildytas leidimas. 200 gausiai iliustruotų puslapių. „Spaudos Fondo“ leidinys, 1927 m.

Vadovėlis susideda iš šių skyrių:

Metodinės dalies, ekskursijų pavyzdžių ir informacinės dalies.

Kam prisieina vadovauti ekskursijoms, ši knyga yra geriausias patarėjas, nes ji nurodo kaip ekskursijas organizuoti, kaip joms vadovauti, kas ir kaip aiškinti. Be to čia yra daug informacijų apie darytinas Lietuvoje ekskursijas.

Švietimo vadovams būtinai reikėtų knygą išigyti.

Kareivių bibliotekoms tinka.

T. Š.

Drausmiečių Balsas. Drausmės kuopos neperijodinis literatūros ir juokų laikraštėlis. I metai. 1927 m. birželio m. 5 d. 1 nr. 8 nedidelių puslapių šapirografuotas laikraštėlis.

Nors nedidelis, bet švariai išleistas. Be redakcijos žodžio ir kuopos gyvenimo, įdėta pora eilėraščių, vienas atsiminimas ir keletas vykusių karikatūrų.

Linkėtina, kad „Drausmiečių Balsas“ gerokai pastorėtų. Jau išėjo ir 2 nr.

— tk —

7-TO PĖST. Ž. K. B. PULKO ŠVENTĖ. Š. m. liepos mėn. 10d. 7-as pėst. Žem. Kun. Butegeidžio pulkas švenčia savo 8 metų sukaktuves.

Visi tarnavusieji pulke karininkai, gydytojai ir kapelionai, taipgi visi Vyties Kryžiaus ordino kavalleriai ir puskarininkiai, kviečiami apsilankyti į pulko šventės iškilmes.

PULKO VADAS.

Padėka.

Kariuomenės dalių bei įstaigų kariams ir samdomiesiems, paaukavusiems karių kapams tvarkyti žemiau surašytas sumas, komisija taria nuosirdų acių.

1. Utenos aps. karo komendantūra . 19 lt.
2. Intend. Centr. Duonos Kėpykla . 41 lt. 20 cent.
3. I karo apygardos štabas . 53 lt.
4. Rokiškio ap. karo komendantūra . 23 lt.
5. Mariampolės aps. karo komendantūra 12 lt.

Iš viso . . . 148 lt. 20 cent.

Plk. lt. Burokas,

Komisijos pirmininkas.

Adm. plk. lt. Augustauskas,

Iždininkas.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba || Redaktorius pulk. lt. BUROKAS.

Valstybės Spaustuvė Kaune, kampas Duonelaičio ir Gedimino g.

89 391084